

12.09.2018

Hakan ÇAVUŞOĞLU
BURSA Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı

12 EYLÜL ASKERİ DARBESİNE İLİŞKİN ACIKLAMA

Türkiye'deki darbeler tarihinde, yol açtığı siyasi ve toplumsal sonuçlar bakımından en büyük alt-üst oluş, 39 yıl önce bugün, 12 Eylül 1980 askeri darbesi ile gerçekleşti.

12 Eylül darbesi, gerçekleştirdiği adaletten yoksun idamlar ve sebep olduğu insan hakları ihlalleriyle anılmaktadır. Başta cezaevlerinde olmak üzere yaşanan işkence ve kötü muamelelerin, illegal örgütlenmelerin istediği insan kaynağını devşirmesinde büyük payı olduğu bilinmektedir. Keza, sistematik işkenceye maruz kalan bir çok siyasi mahkumun daha sonra beraat etmesi, askeri otoritenin emri altındaki yargının adalet hizmetini hukuk içinde yerine getirmesinin mümkün olmadığını yakın tarihimizde belgeleyen örneklerden biridir.

Darbenin hemen sonrasında, çocuk ve yaşlılar dışında kalan yetişkin erkeklerin tümünün göz altı uygulamasına tabi tutulması, keyfi gözaltılar ve kötü muamelenin kapsamını göstermesi açısından ürkütücü bir örnektir.

Darbe sonucunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin lağvedilerek yasama yetkisine el konulması, demokratik iradeye saygısızlığın ulaştığı düzeyi göstermesi açısından ibretle hatırlanmalıdır.

Tüm siyasi partilerin liderlerinin sürüldüğü, hapsedildiği ve daha sona siyasetten yasaklandığı darbe ortamı, çok partili siyasete geçiş sürecini de kontrol etmek istemiş, buna uygun siyasi ve yasal altyapıyı oluşturmuş ancak milletimizin siyasi feraseti buna izin vermemiştir.

Yol açtığı siyasi, sosyal, ekonomik ve toplumsal tahribatla ve insan hakları açısından Türkiye'yi travmatik eden uygulamalarıyla terör örgütlerinin serpilmesine yol açması, Türkiye'de sivil siyasetin önünü tıkaması ve toplumu depolitize etmesi ile, 12 Eylül darbe yönetiminin kitlesel insan hakları ihlalleri, Türkiye'de demokratik siyasi yapının tekamülüne sekte vurmuştur.

Türkiye, 15 Temmuz ihanet girişimine karşı gösterdiği sivil-siyasi dayanışmayla artık darbelerin tarihe mal olduğunu gösteren bir iradeye sahip olduğunu ortaya koymuştur.

39 uncu yılında 12 Eylül'ü acıyla hatırlıyoruz.